

արուեստակիցներուն: Պատույ փոխատուութեան խնդիրը քննելով, գործնականապէս անիրականալի գտած է: Միութիւնը քննած է նաեւ ֆարիգ-գտնուող եւ ֆրանսական վկայական չունեցող քանի մը հայ բժիշկներուն գործելու արտօնութիւն ստանալու համար ֆրանսական իշխանութեանց մօտ դիմում ընելու խնդիրը: Բայց որոշած է այդ դիմումը ընել շահագրգռուող արուեստակիցներուն, որոնց քիչերը Միութեան անդամ արձանագրուած են, համամտութիւնը՝ առնելէ ետք:

Նախորդ վարչութեան պաշտօնավարութեան շրջանը լրացած ըլլալով, Յունուար եւ փետրուարի ժողովներուն մէջ, կրկնակ ընտրութիւններէ ետք, մեծամասնութեամբ ընտրուեցաւ նոր վարչութիւն հետեւեալ կալմով.— Նախագահ՝ Տքթ. Քօլօեան. փոխ-նախագահ՝ Տքթ. Արմէն, ատենադպիր՝ Տքթ. Լ. Գրիգորեան, գանձապահ՝ Տքթ. Գրգոյեան, խորհրդատու — անդամներ՝ Տքթ. Տէր-Դաւութեան եւ Տքթ. Եսդուպ:

Վերոյիշեալ հակիրճ տեղեկութիւններէն կ'երեւի որ ֆարիգի Հայ Բժշկական Միութիւնը, հակառակ իր համեստ միջոցներուն, ցոյց կուտայ գիտական եւ հասարակական կենսունակ ու օգտակար գործունէութիւն մը:

ՀԱՐՑ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆ

Սյս խորագրին տակ պիտի հրատարակենք ընթերցողներու կողմէ մեզի տրուած ընդհանուր շահեկանութիւն ներկայացնող հարցումներուն պատասխանները:

Ընթերցող, անպատճառ հարցում մը ունիս, որ քեզ կը մըտատանջէ: անմիջապէս գրի առ և մեզի դրկէ:

ԳՒՋՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

(Պ. Թ. — Մուսիմիէ - Հալէպ).— Գիշութիւնը՝ երբ պատահական է, վնասակար չէ: Բայց ընդհանրապէս սու վորութիւն կը դառնայ. այդ պարագային, երբ յաճախ կը կրկնուի, կը պատճառէ ընդհանուր յոգնածութիւն, գունատութիւն, գլխի ցաւեր, յիշողութեան տկարութիւն, եւայլն, մասնաւորապէս պատանիներուն մօտ, մարմնի կազմութեան շրջանին:

ՔԹԻՆ ԳՈՑՈՒՒԼԸ

(Նոյն).— Քանի որ պատահական եւ հարբուխի հետեւանք չէ ձեր քթին մէկ կամ միւս ծակին գոցուիլը, կ'ենն թաղենք որ քթին խորշերը ծածկող հուզամաղանձը, մասնաւոր տկարութեան մը հետեւանքով, ենթակայ է արիւնախռուով. որով ժամանակաւորապէս կ'ուռի, մասնաւորապէս պարզ ազդեցութեան տակ: Եթէ կը նեղուիք, ցոյց տուէք մասնագէտի մը, որ քննելով, կրնայ անբաժնի դարձանը յանձնարարել:

ՍՒՇԻԼԻՍԻ ՄԱՍԻՆ

(Ս. Գ. — Կրճնալը).— Կը կրկնենք, անկարելի է գիտնալ Յէ ձեր ունեցածը կակո՞ւղ կեղ էր Յէ սիֆիլիսի կեղ: Զանի որ վերքը մերձեցումէն Ծ որ վերք երեւան եկած է, եւ յետոյ ձեր աճուկը ուսած ու բժիշկը ներքն յանձնարարած է, հասանարար կակուղ կեղ էր: Բայց, ինչո՞ւ բժիշկ մը յանձնարարած է «ասեղ» ընել ու կը շարունակէ ընել, առանց արիւնին կամ վերքի արտադրութեան ընտելներ ընելու, այդ չենք կրնար գիտնալ: Սկզբունքով ամէն անձ որ կտակածելի վերք մը կը ներկայացնէ, մտնաւնդ ձննդական գործարաններուն վրայ, պէտք է ենթարկուի արիւնի կամ վերքի ընտելանց, եւ սիֆիլիս բլլալը ստոյգ հաստատուելէ ետք միայն սկսի դարմանումի: Ատել գատ, ամէն ֆրանկալստաւոր պէտք է տետրակ մը ունենալ եւ արձանագրել կամ բժիշկին արձանագրել տայ ընտելանց արդիւնքը, ներարկութեամբ, «ասեղ» եղած դեղերուն տեսակը, քանակը, Թուականները, որովս զի ի պահանջի հարկին կարելի բլլայ նշդեկ հիւանդութեան ընտելը, եղած դարմանումի մտնարմանութիւնները ու բուժումի հասանականութիւնները:

Գալով ձեր «ողնածոծի» հիւանդութեան, ձեր երկրորդ նամակով տուած բացատրութիւններէն կը հետեւի որ ձեր ունեցածը քրոնիկ ցնցղատապ (պրոնշիթ) է եւ «ողնածոծ» յանցաւոր չէ: Եւ կ'ըլլայ որ բժիշկի մը ըննել տաք ձեր կուրծքը, հասկնալու համար Յէ ինչո՞ւ արդեօք երբեք տարիէ ի վեր կը հազար եւ խուկ կը հանէք:

ՍՒՇԻԼԻՍԻ ՄԱՍԻՆ

(Ն. Կ. ...).— Այո, երբ արիւնի ընտելեան արդիւնքը դրական է, սիֆիլիսի գոյութիւնը կը հաստատուի, պայմանով որ ընտելներ լուրջ եւ կարող մէկու մը կողմէ կատարուած բլլայ: Զներ գիտեք Յէ ձերք ինչ պայմաններու մէջ կատարուած է:

ՀՈՍՈՒՄԻ ՄԸ ԱՌԹԻՒ

(Հ. Ա. — Մաս. Թը. Ռուս).— Զեր ունեցած հոսումը շագանակագեղձէն (*prostate*) կուգայ երբ, պնդութիւն ունենալով, դժուար դուրս կ'ելլէ: Իսկ միւս հեղուկը՝ գրգռումի արդիւնք է եւ բնական: Զերմամբողութիւն չունիք եւ ոչ ալ սերմնահոսութիւն. մի մտահոգուիք:

Գալով փորքիկին սնդութեան, *Sirop de pomme de rainette* զօր կուտար, մամուկաւորապէս կ'ազդէ, բայց սնդութիւն չի բուժեր: Պէտք է սնունդը կանոնաւորել եւ հետեւիլ այն խորհուրդներուն, զոր տուած ենք իրեւ պատասխան ուրիշի մը նշն հարցումին («Բուժանք Բ. տարի, Սիւ 3, էջ 70):

ՍՍԱՄՈՔՍԻ ՅԱՒ

(Տիկ. Ա. Կ. — Մարտի).— Եթէ ձեր ստամոքսի հիւանդութիւնը եւ ցար տարիներէ ի վեր կը տեսնուի որ քրոնիկ դարցած են, եթէ «տանեակ մը բժիշկներու կրկնակ դեղագիրները գործադրելով հանդերձ, ոչ մէկ օգտակարութիւն» չէք տեսած, պատճառը մեծ մասով ձեր շարունակ բժիշկ փոխելն է: Ընդհանրապէս հիւանդները կը սպասեն որ բժիշկին դեղագիրը, եթէ յարակից շատ մը պատուէրներն իսկ չգործադրեն, «դանակի պէս կտրէ» հիւանդութիւնը, նոյն իսկ եթէ քրոնիկ է: Եթէ առաջին կամ, առաւուսին երկրորդ դեղագիրը, «դանակի պէս» չկտրեց, այդ՝ բժիշկի տգիտութեան կը վերագրեն, ու կը մեկնաւ ուրիշ բժիշկի մը: Այն ալ ձայրէն կը սկսի ու յամալս կը յանգի նոյն արդիւնքին: Այնպէս որ ոչ մէկ բժիշկի մամուկանակ միշտ չի տրուի խառնամանակելու կամ, եթէ հիւանդութիւնը ձանձմէ, զայն աստիճանաբար եւ յաջողութեամբ դարմանելու: Արդ՝ մարդկային կողմը այնքան բարդ է եւ միեւնոյն հիւանդութիւնը այնքան տարբեր ձեւեր կը ստանայ համաձայն իւրաքանչիւրին կազմին, օպրիլալներովն, աշխատութեան պայմաններուն, եւն. եւն., որ յամալս մամանակի կը կարօտի աշխատանքաւորելու եւ դարմանուելու համար, այն ալ եթէ հիւանդները կէտ առ կէտ գործադրեն բոլոր պատուէրները:

Ահա Թէ ինչո՛ւ տարիներէ ի վեր ձեզ տանջող ստամոքսի ցաւին ալ հեռուն դարման մը չենք կրնար յանձնարարել, մանաւանդ որ ստամոքսի ցաւերուն բուժումը կախում ունի, դեղերու գործածութենէն աւելի; շատ մը առողջապահական եւ սննդառական պատուէրներու խիստ եւ երկարատեւ գործադրութենէն: Լաւագոյն խորհուրդը որ կրնանք տալ, այն է որ ընտրէք բժիշկ մը, որուն վրայ վստահութիւն ունենաց, հառազայմներով եւ այլ միջոցներով քննութեան ենթարկուիք անոր հսկողութեան տակ, հետեւիք ձեր բժիշկին բոլոր Թելադրութիւններուն եւ խորհուրդներուն: Եւ եթէ տասնեակ մը բժիշկի կարծիքը առնել կ'ուզէք, ձեր բժիշկին միջոցով բոլոր միասին խորհրդակցութեան կանչեցէք...

Հ Ա Ր Յ Ո Ւ Մ Ն Ե Ր ՈՒ
ՇԱՐԲ ՄԸ

(Յ. Փ.— Անիւռ).— Գէշեր ատեն, լորձուքի առատ հոսիլը կրնայ յառաջ գալ ակունքերու ցաւ, դժուարամարսութենէ, կարգ մը դեղերու գործածութենէն, ճնիներէ եւն: Քննութիւն մը միայն կրնայ իրական պատճառը երեւան բերել: 2.— Ձեր բերանը տաք ըմպելիքի կը բռնուած է, մարտդական միւս գործարանները վնաս չեն կրիւ ատկէ: Բայց լաւ է որ դանդաղ խմէք, մանաւանդ շաքարախառն ըմպելիները: 3.— Ճամրորդութեան պարագային, սաստիկ ցուրտին դէմ, կը պաշտպանեն շարժումը, հագուստեղէնները եւ շաքարախառն ըմպելիները, ինչպէս նաեւ իւրօտ սննդեղէնները: 4.— Տարակոյս չկայ Թէ մեծաւ կարէ կ'օշկակաւնեւրու, կահագործներու եւ ուրիշ արհեստագործներու իրենց բերանին մէջ գամ պահելու սովորութիւնը: Գամները կրնան նոր ըլլալ, բայց անոնց բերանը հասնելէ առաջ, քանի՜ տեղերէ անցած են... 5.— Թէյը, առանց շաքարի, սննդական արժէք չունի. բայց կը պարունակէ ջրային դրութիւնը գրգռող նիւթ մը, որ երբեմն կրնայ օգտակար ըլլալ: 6.— Ոչ Թէ բոլոր ցաւերը, այլ կարգ մը ցաւեր միայն գէշերը աւելի կը սաստկանան, բայց ոչ միշտ: Ձանց աւելելով այն հիւանդութիւնները, որոնք յատկանշական են իրենց գէշերային ցաւով (ոսկրային ցաւերը սիֆիլիս ունեցողներու քոլ), գէշերային ցաւերու սաստկանալը կարելի է բացատրել անով որ, արեան շրջանի դանդաղութեամբ, ալ աւելի արեան խոնուամի, հետեւաբար ճնշումի կ'ենթարկուին այդ շրջանի շիգերը եւ միւս կողմէ մեր ամբողջ ուշադրութիւնը կը կեդրոնանայ ցաւին վրայ: Մինչ ցերեկ ատեն, շարժումը եւ մեր ուշադրութեան դէպ ի ուրիշ կողմ շեղումը, մասամբ կրնան նուազեցնել ցաւի զգացումը: Այսուհանդերձ, այս բացատրութիւնը ամէն պարագայի չի յարմարիր: 7.— Ինչէ՛ն գիտէք որ «Արաբները շատ աւելի երկար կ'ապրին իրենց անյուր եւ անկարագրելի աղտոտութեամբ, քան մենք՝ առողջապահական պայմաններու մէջ»: Արաբներու եւ ընդհանրապէս յետամնաց ժողովուրդներու մէջ, ընդհանուր մահացութիւնը շատ աւելի բարձր է քան առողջապահիկ ժողովուրդներու մէջ. իսկ մահուկները 30—40 % կը մեռնին: Եւ եթէ անոնց բազմաթիւ չըլլային, եթէ ժողովուրդները չըլլային, եւ չապրէին կլիմայական եւ այլ նպաստաւոր պայմաններու մէջ, տարակոյս չկայ որ շուտով կը փնանային. վկայ՝ Ալեքսանդրիաներու, Մարօքցիներու ահագին մահացութիւնը Ֆրանսայի մէջ: 8.— Խիչքը՝ քննախորշերը պատող հոլագնադանքին (բարակ մաշկ) արտադրութիւնն է, խառնուած արցունքի գեղձերուն արտադրութեանց հետ, որոնք փոքր խողովակով մը քնին մէջ կը հոսին: Ան պաշտպանողական դեր ունի: Եթէ մէկու մը քիթը փնացած է ու տեղը գոցուած՝ արկածի հետեւանցով, քնախորշերուն հոլագնադանքին արտադրութիւնը կ'երթայ կոկորդին մէջ, զոր յաճախ կը կլլեն կամ դուրս կը հանեն: Եւ այս կարելի է դիտել նոյն իսկ անոնց մօտ, որոնց քիթը տեղն է, բայց ներքին մասերը քրոնիկ բորբոքումի ենթակայ են: